

פרק ה: יג-ו:ב – יהושע והמלאך
“Joshua & the Angel: The Burning Bush 2.0?”

1. רד"ק יהושע ו:ב

(ב) וַיֹּאמֶר יְקֹנֵן אֱלֹהֵינוּשֶׁע - ע"י המלאך הנראה לו, והוא נקרא בשם ה' השולח אותו. וכן מצאנו במלאך שנראה לגדעון ויאמר אליו ה' כי אהיה עמך ואמרו רז"ל כי שמי בקרבו א"ר שמעון בן לקיש מלמד שהקב"ה משתף שמו על כל מלאך ומלאך :

2. רשב"ם שמות ג:ד

(ד) וירא י"י - המלאך קורא על שמו של הק' :

The angel, who is called "G'd," seeing he is carrying out G'd's assignment.

3. ראב"ע פירוש הארוך שמות ג:ד

(ד) וירא ד' ... ונקרא המלאך בשם הנכבד כדרך כי שמי בקרבו (שמות כג, כא) ושם אפרשנו. וכן המלאך שנראה לגדעון, ושם כתוב ויאמר לו ד' (שופ' ו, יב)...

The angel was called by God's revered name in the sense of, *for My name is in him* (Ex. 23:21). I will explain this when I comment on the latter verse. We find the same with the angel that appeared to Gideon. There it is written, *And the Lord said unto him* (Jud. 6:23).

שמות לג

(א) וַיִּדְבֹר יְקֹנֵן אֱלֹהֵינוּשֶׁה לְךָ עֲלֶיךָ מִזֶּה אֲתָה וְהָעָם אֲשֶׁר הֶעֱלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶלְהָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב לֵאמֹר לְזָרְעֶךָ אֶתְנַנָּה : (ב) וְשָׁלַחְתִּי לְפָנֶיךָ מַלְאָךְ וְגִבְרַתִּי אֶת־הַכְּנַעֲנִי הָאֹמְרִי וְהַחֲתִי וְהַפְּרָזִי הַחֹנִי וְהַיְבוּסִי : (ג) אֲלֹהֵי אֶרֶץ זָבָת חֶלֶב וְדָבָשׁ כִּי לֹא אֶעֱלֶה בְּקִרְבְּךָ כִּי עַם־קָשֵׁה־עֲרֹף אֲתָה פְּרָאֲלֶנְךָ בְּדֶרֶךְ :

(1) Hashem spoke to Moshe, "Go; ascend from here, you and the people that you brought up from the land of Egypt, to the land that I swore to Avraham, to Yitzchak, and to Yaakov, saying, 'I shall give it to your descendants.' (2) I will send an angel before you, and I will chase out the Canaanites, and the Emorites and the Hittites and the Perizzites, the Hivvites and the Jebusites, (3) to a land flowing with milk and honey. But, I will not go up in your midst, for you are a stiff-necked people, lest I finish you off on the way."

שמות כג

(כ) הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלֵחַ מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ לְשַׁמְרֶךָ בְּדֶרֶךְ וְלְהַבְיִאֲךָ אֶלְהַמְקוֹם אֲשֶׁר הִכְנַתִּי : (כא) הַשָּׁמֶר מִפְּנֵי וּשְׁמַע בְּקוֹלִי אֲלֹתֶימָר בּוֹ כִּי לֹא יִשָּׂא לְפָשַׁעְכֶם כִּי שְׁמִי בְּקִרְבּוֹ : (כב) כִּי אִם־שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹלִי וְעָשִׂיתָ כֹּל אֲשֶׁר אֲדַבֵּר וְאֵיבַתִּי אֶת־אֵיבֶיךָ וְצָרְתִי אֶת־צָרֶיךָ : (כג) כִּי־יִלְךְ מַלְאָכִי לְפָנֶיךָ וְהַבְיִאֲךָ אֶלְהָאֹמְרִי וְהַחֲתִי וְהַפְּרָזִי וְהַכְּנַעֲנִי הַחֹנִי וְהַיְבוּסִי וְהַכְּחַדְתִּיו : ... ס

(20) Behold, I am sending a messenger before you to watch over you on the way and to bring you to the place which I have prepared. (21) Be careful of him, and listen to his voice; do not rebel against him because he will not forgive your crimes, for My name is in his midst. (22) But, if you will surely listen to his voice, and do all that I speak, I will be an enemy to your enemies and an adversary to your adversaries. (23) For My messenger will go before you, and bring you to the Emorites and the Hittites and the Perizzites and the Canaanites, the Hivvites and the Jebusites, and I will eradicate them.

7. בר"ר נ:ב (וילנא)

תָּנָא אֵין מַלְאָךְ אֶחָד עוֹשֶׂה שְׁתֵּי שְׁלִיחוֹת, וְלֹא שְׁנֵי מַלְאָכִים עוֹשִׂים שְׁלִיחוֹת אֶחָת, וְאֵת אֲמַרְתָּ שְׁנֵי, אֶלֹא מִיכָאֵל אָמַר בְּשׁוֹרְתּוֹ וְנִסְתַּלַּק, גְּבַרְיָאֵל נִשְׁתַּלַּח לְהַפֵּד אֶת סְדוֹם, וְרַפָּאֵל לְהַצִּיל אֶת לוֹט. (בראשית יט, א)

One angel does not perform two missions, and two angels do not perform one mission. Yet you say: "[The] two [angels came to Sodom]"? The explanation is that Mikhael gave his tidings and departed, Gavriel was dispatched to overturn Sodom, and Refael, to rescue Lot.

8. גמ' עירובין סג:

אָמַר רַבִּי אֲבָא בַר פָּפָא : ... "וַיְהִי בַהֲיוֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּירִיחוֹ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיִּרְא וַיִּגְוֵ", וְכַתִּיב : "וַיֹּאמֶר (לו) כִּי אֲנִי שָׂר צָבָא ה' עִתָּה בָאתִי וַיִּגְוֵ". אָמַר לוֹ : אָמַשׁ בִּיטְלַתְּ תַמִּיד שָׁל בֵּין הָעַרְבִים, וְעַכְשָׁיו בִּיטְלַתְּ תַלְמוּד תּוֹרָה. עַל אֵיזָה מְהֵן בָּאתִי? אָמַר לוֹ : "עִתָּה בָאתִי". מֵיָד : "וַיִּלְךְ יְהוֹשֻׁעַ בְּלִילָה הַהוּא בְּתוֹךְ הָעַמֶּק", וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן : מִלְּמַד שְׁהִלְךְ בְּעוֹמְקָה שָׁל הַלְכָה!

Rabbi Abba bar Pappa said: ... "And it came to pass when Joshua was by Jericho that he lifted up his eyes and looked, and, behold, a man stood over against him with his sword drawn in his hand" (Joshua 5:13), and it is written further: "And he said: No, but I am captain of the host of the Lord, I am now come" (Joshua 5:14). The

4. בכור שור שמות כג:ב

(כ) הנה אני שולח מלאך: נביא, שליח, דליכא למימר מלאך ממש, שהרי לא אמר הקדוש ברוך הוא לשלוח מלאך ממש עד שעשו העגל, שאמר להם בכעס, ולא קבלוהו, אלא מלאך זה נביא.

5. רשב"ם שמות כג:ב

(כ) שולח מלאך וגו' - כדכת' ביהושע כי אני שר צבא י"י עתה באתי, להושיע את ישראל :

As it says in Joshua (5:14), "I am captain of GOD's host. Now I have come" to save Israel.

6. רש"י בראשית יט:

ויבאו שני המלאכים סדומה [בערב] להשחית. א' להשחית את סדום וא' להציל את לוט, והוא אותו שָׂבָא לְרַפָּאוֹת אֲבָרָהָם, וְהַשְּׁלִישִׁי שָׂבָא לְבָשֵׁר אֶת שָׂרָה, כִּי־וַיִּשְׁעָה שְׁלִיחוֹתוֹ נִסְתַּלַּק לוֹ :

it was he who had come to heal Abraham — whilst the third, who had come to make the announcement to Sarah, had departed as soon as he had carried out his mission (Midrash Tanchuma, Vayera 8)

of *halakha*, thereby atoning for his previous neglect of Torah study.

angel said to him: Last night, due to your preparations for war, you neglected the daily evening offering, and now, tonight, you are neglecting Torah study. Joshua asked him: For which of these sins have you come specially to reprove me? He said to him: "I am now come," [i.e., the fact that I did not come last night, but waited until now, shows that the sin of neglecting Torah study is the more severe one.] Joshua immediately acted "And Joshua walked that night in the midst of the valley [*ha'emek*]" (Joshua 8:13). And Rabbi Yohanan said: This teaches that he walked all night in the depth [*be'omeka*]

9. רד"ק יהושע פרק ה
 ויש בו דרש כי בא להפחידם על בטול תורה... וזה הדרש רחוק כי אין שעת המלחמה שעת ת'ת'...

<p>11. הר סיני – שמות יט (יב) והגבלת אתהעם סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר ונגע בקצוהו כלהנגע בהר מות יומת: (יג) לאתגע בו לד כי סקול יסקל אוירה יירה אםבהמה אםאיש לא יחיה במשך היבל המה יעלו בהר: ... (טז) ויהי ביום השלישי בהילת הפקר ויהי קלות וברקים וענן כבד עלההר וקל שפר חזק מאד ויחרד פלהעם אשר במחנה: (יז) ויוצא משה אתהעם לקראת האלהים מן המחנה ויניצבו בתחתית ההר: (יח) והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו יקוק באש וגעל עשנו כעשן הכבשן ויחרד פלההר מאד: (יט) ויהי קול השפר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלהים יעננו בקול: (כד: טז) וישכן כבוד יקוק עלהר סיני ויכסהו הענן ששת ימים ויקרא אלמשה ביום השביעי מתוך הענן:</p>	<p>10. יריחו - יהושע (א) ויריחו סגרת ומסגרת מפני בני ישראל אין יוצא ואין בא: ס (ב) ויאמר יקוק אליהושע ראה נתתי בידך אתיריחו ואת מלכה גבורי החיל: (ג) וסבתם אתהעיר כל אנשי המלחמה תקיף אתהעיר פעם אחת כה תעשה ששת ימים: (ד) ושבעה כהנים ישאו שבעה שופרות היובלים לפני הארון וביום השביעי תסבו אתהעיר שבע פעמים והכהנים יתקעו בשופרות: (ה) והיה במשך בקרן היובל פשמעכם אתיקול השופר ריעו כלהעם תרועה גדולה ונפלה חומת העיר תחתיה ועלו העם איש נגדו:</p>
---	--

12. במד"ר טו:ט
 כשפא להלחם ביריחו נתפנסו ליריחו שבע אמות, שפאמר (יהושע כד, יא): ותעברו את הירדן ותבאו אל יריחו וילחמו בכם בעלי יריחו האמרי והפרזי והפנעני והחתי והגרנשי החוי והיבוסים ואתן אותם בידכם. וכי שבע אמות היו בעלי יריחו, אמר רבי שמואל בר נחמני יריחו נגרא של ארץ ישראל, אם נכבשה יריחו מד כל הארץ נכבשת, לפיכך נתפנסו לתוכה שבע אמות,
 When he came to wage war in Jericho, seven nations assembled in Jericho, as it is stated: "You crossed the Jordan, and you came to Jericho; the masters of Jericho made war against you, the Emorites, the Perizites, the Canaanites, the Hitites, the Girgashites, the Hivites, and the Yevusites, and I delivered them into your hand" (Joshua 24:11). Were the masters of Jericho seven nations? Rabbi Shmuel bar Nahmani said: Jericho was the safeguard of the Land of Israel. If Jericho is conquered, immediately the rest of the Land will be conquered. That is why the seven nations assembled in it.